

A photograph of an industrial conveyor belt system. The belt is elevated and carries a load of material, with a significant amount of dust or fine particles being kicked up into the air. The background shows a clear blue sky with some light clouds. The foreground is dominated by a large pile of dark, coarse aggregate material, likely gravel or crushed stone. The overall scene is industrial and somewhat hazy due to the dust.

Primjeri sličnih mjera ili programa iz država članica EU

HGK
HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

**PRIJEDLOG MJERA
ZA POVEĆANJE
KONKURETNOSTI
PRERAĐIVAČKE
INDUSTRIJE**

**PRIMJER SLIČNE MJERE ILI PROGRAMA KOJA SE PROVODILA
ILI PROVODI U NEKOJ OD DRŽAVA ČLANICA EU**

**1. Mjera:
Ubrzavanje
procesa
digitalne
transformacije
kroz povećanje
digitalne
zrelosti i
tehnološke
otpornosti**

Italija: Piano Transizione 4.0

Piano Transizione 4.0 je talijanski državni program koji pruža porezne olakšice kako bi potaknuo digitalnu i tehnološku transformaciju proizvodnih procesa. Program je nasljednik inicijative "Industria 4.0" i ključni je instrument u okviru talijanskog Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (PNRR). Prihvatljiva su ulaganja u nove materijalne i nematerijalne resurse povezane s digitalizacijom i automatizacijom (napredna oprema i strojevi koji omogućuju digitalnu integraciju i automatizaciju proizvodnih procesa, softveri, sustavi i platforme povezane s digitalizacijom procesa, aktivnosti usmjerene na razvoj novih ili značajno poboljšanih proizvoda ili procesa, edukacija zaposlenika u području relevantnih tehnologija.

- Prihvatljivi prijavitelji: svi gospodarski subjekti sa sjedištem u Italiji, nema ograničenja u pogledu pravne forme, sektora ili veličine

- Program Piano Transizione 4.0 ne postavlja izričite uvjete zapošljavanja kao preduvjet za ostvarivanje poreznih olakšica.

Također, sada je aktualan **Piano Transizione 5.0** koji pruža porezne olakšice kako bi potaknuo digitalnu i energetska transformaciju proizvodnih procesa. Cilj su ulaganja koja rezultiraju smanjenjem energetske potrošnje od najmanje 3% na razini proizvodne jedinice ili 5% na razini proizvodnog procesa.

Španjolska: Industria Conectada 4.0 (program „Activa Financiación“)

Španjolski program koji nudi bespovratna sredstva i/ili povoljne zajmove za projekte usmjerene na digitalizaciju i inovacije u industrijskim poduzećima. Cilj su ulaganja u istraživanje i razvoj, eksperimentalni razvoj, inovacije u organizaciji i procesima...

- Prihvatljivi prijavitelji: Industrijska poduzeća svih veličina sa sjedištem u Španjolskoj

Program Activa Financiación, koji je dio španjolske inicijative Industria Conectada 4.0, ne postavlja izričite uvjete vezane uz zapošljavanje kao preduvjet za sudjelovanje.

**2. Mjera:
Sufinanciranje
ulaganja u
povećanje
proizvodnih
kapaciteta,**

Španjolska: Programa de ayudas para la descarbonización industrial (Euskadi)

Španjolski program Programa de ayudas para la descarbonización industrial (Euskadi) za 2025. godinu usmjeren je na poticanje industrijskih poduzeća u Baskiji da smanje emisije stakleničkih plinova kroz ulaganja u tehnologije i procese koji doprinose dekarbonizaciji. Cilj su

<p>energetsku i resursnu učinkovitost (izgradnja i opremanje proizvodnih kapaciteta)</p>	<p>ulaganja u nove ili postojeće industrijske pogone usmjerene na smanjenje ili eliminaciju stakleničkih plinova.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prihvatljivi prijavitelji: Velika, srednja i mala poduzeća. Ulaganja se moraju provoditi unutar Autonomne zajednice Baskije. <p>Španjolska: Programa de ayudas para la descarbonización industrial</p> <p>Španjolski Programa de ayudas para la descarbonización industrial, poznat i kao PERTE de Descarbonización Industrial, ključni je instrument nacionalne strategije za smanjenje emisija stakleničkih plinova u industrijskom sektoru. Program pruža financijsku podršku industrijskim poduzećima za ulaganja u tehnologije i procese koji doprinose dekarbonizaciji.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prihvatljivi prijavitelji: industrijska poduzeća svih veličina. Poduzeća povezana s industrijskim procesima. <p>Projekti moraju rezultirati smanjenjem emisija od najmanje 3.000 tona CO₂ godišnje ili smanjenjem od najmanje 30% u odnosu na početno stanje.</p> <p>Njemačka: Energieeffizienz in der Wirtschaft (EEW)</p> <p>Njemački program Energieeffizienz in der Wirtschaft (EEW), poznat i kao Bundesförderung für Energie- und Ressourceneffizienz in der Wirtschaft, ključna je inicijativa savezne vlade za poticanje energetske i resursne učinkovitosti u industriji i gospodarstvu. Program nudi bespovratna sredstva i povoljne zajmove za projekte koji smanjuju potrošnju energije i emisije stakleničkih plinova.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prihvatljivi prijavitelji: Mala, srednja i velika poduzeća (MSP i velika poduzeća) iz industrijskog i komercijalnog sektora sa sjedištem u Njemačkoj.
<p>3. Mjera:</p> <p>Potpore za dekarbonizaciju energetski intenzivne industrije (ETS sektor)</p>	<p>Njemačka: Klimaschutzverträge (CCfD – Carbon Contracts for Difference)</p> <p>Njemački program Klimaschutzverträge (Carbon Contracts for Difference – CCfD) predstavlja ključni instrument za poticanje dekarbonizacije u energetski intenzivnim industrijama. Program omogućuje financijsku potporu za pokrivanje dodatnih troškova povezanih s prelaskom na klimatski prihvatljive tehnologije, čime se smanjuje rizik ulaganja i ubrzava industrijska transformacija.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prihvatljivi prijavitelji: Velika industrijska poduzeća u sektorima čelika, cementa, papira, stakla, kemije i slično. Uvjeti su postrojenja koja emitiraju više od 10.000 tona CO₂ godišnje. Manja poduzeća mogu se udružiti u konzorcije. <p>Francuska: ADEME – potpore za industrijsku dekarbonizaciju</p> <p>Francuski program ADEME – potpore za industrijsku dekarbonizaciju ključni je instrument u okviru strategije France 2030, usmjeren na smanjenje emisija stakleničkih plinova (GHG) u industrijskom sektoru. Program pruža financijsku podršku industrijskim poduzećima za ulaganja u tehnologije i</p>

	<p>processe koji doprinose dekarbonizaciji. Cilj su ulaganja u opremu i tehnologije koje omogućuju poboljšanje energetske učinkovitosti, elektrifikaciju procesa, korištenje OIE, uvođenje niskougljičnih tehnologija, implementaciju sustava za hvatanje i skladištenje ugljika (CCS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prihvatljivi prijavitelji: Mikro, mala, srednja i velika industrijska poduzeća koja djeluju u sektorima s visokim GHG – čelik, cement, staklo, papir, kemijska industrija, metalurgija.
<p>4. Mjera: Ulaganje u proizvodnju i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)</p>	<p>Kroz nekoliko opisanih programa, ulaganja u proizvodnju i korištenje obnovljivih izvora energije su prihvatljiva aktivnost.</p> <p>Italija: Piano Transizione 5.0 Španjolska: Programa de ayudas para la descarbonización industria</p>
<p>5. Mjera: Uvođenje sustavnog praćenja i upravljanja potrošnjom energije</p>	<p>Njemačka: Potpore za energetsko upravljanje (Energieeffizienz in der Wirtschaft, Modul 3)</p> <p>Njemački program Energieeffizienz in der Wirtschaft – Modul 3: Energiemanagement dio je šireg paketa potpora za povećanje energetske učinkovitosti u industriji. Ovaj program posebno se fokusira na podršku uvođenju i poboljšanju sustava energetskog upravljanja u poduzećima. Cilj su ulaganja u uvođenje sustava energetskog upravljanja te poboljšanje postojećih sustava.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prihvatljivi prijavitelji: sva poduzeća bez obzira na veličinu i sektoru. <p>Francuska: ADEME – potpore za digitalizaciju energetskog upravljanja</p> <p>Francuski program ADEME – potpore za digitalizaciju energetskog upravljanja dio je šireg okvira podrške usmjerenog na poticanje energetske učinkovitosti i dekarbonizacije industrije. Iako ne postoji zaseban program isključivo za digitalizaciju energetskog upravljanja, ADEME nudi različite potpore koje obuhvaćaju ovu komponentu unutar šireg konteksta energetske tranzicije. Cilj su ulaganja u digitalizaciju energetskog upravljanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prihvatljivi prijavitelji: Industrijska poduzeća svih sektora i veličina koja planiraju projekte usmjerene na energetsku učinkovitost i dekarbonizaciju.
<p>6. Mjera: Razvoj tržišta optimizacije proizvodnje i potrošnje električne energije te uravnoteženja elektroenergetske mreže</p>	<p>Njemačka: SINTEG – Smart Energy Showcases</p> <p>Njemački program SINTEG – Schaufenster intelligente Energie: Digitale Agenda für die Energiewende bio je nacionalna inicijativa za istraživanje i demonstraciju pametnih energetskih sustava, s ciljem integracije obnovljivih izvora energije u elektroenergetski sustav. Cilj je bio demonstrirati integrirane koncepte pametnih elektroenergetskih mreža i sustava u praksi. Tehnološke inovacije odnosile su se na razvoj i testiranje pametnih mreža, digitalnih platformi, sustava za upravljanje fleksibilnošću, sektorske integracije (električna energija, toplina, mobilnost) i naprednih mjernih sustava.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prihvatljivi prijavitelji: Konzorciji sastavljeni od industrijskih kompanija, energetskih tvrtki, istraživačkih

instituta, startupa i lokalnih vlasti. Program je otvoren za sudionike spremne pokazati integraciju tehnologija u realnim uvjetima.

Španjolska: Programa de Flexibilidad Industrial

Španjolski program Programa de Flexibilidad Industrial trenutno se nalazi u fazi javne konzultacije, a cilj mu je potaknuti implementaciju sustava za upravljanje potrošnjom energije i fleksibilnost u industrijskom sektoru. Ova inicijativa dio je šire strategije za optimizaciju integracije obnovljivih izvora energije i poboljšanje sigurnosti opskrbe električnom energijom. Cilj je implementacija sustava za upravljanje potrošnjom energije, integraciju s tržištem električne energije te optimizaciju potrošnje energije. Glavni cilj je povećati fleksibilnost elektro-energetskog sustava kroz sudjelovanje industrije u reguliranju potrošnje energije. Program (u nastajanju) trebao bi poticati industrijske korisnike da smanje potrošnju u vršnim opterećenjima ili da integriraju obnovljive izvore/pohranu kako bi olakšali raspored proizvodnje energije. Glavni motiv je integracija sve većeg udjela obnovljivih izvora i jačanje sigurnosti opskrbe.

- Prihvatljivi prijavitelji: industrijska poduzeća, pružatelji energetske usluga i drugi subjekti zainteresirani za implementaciju sustava za upravljanje potrošnjom energije.

Prema analizi najnovijih podataka iz 2024. i 2025. godine, zelena javna nabava (ZJN) u građevinskom sektoru pokazuje značajne razlike u pristupu među državama članicama EU. Iako postoje dobrovoljni EU kriteriji za ZJN u građevinarstvu, njihova primjena i obvezujući karakter variraju od zemlje do zemlje.

Trenutno je ZJN prema Direktivi 2014/24/EU preporučena, ali nije obvezna na razini EU. Od 27 država članica EU, 23 imaju uspostavljenu nacionalnu krovnu strategiju za ZJN, ali to ne znači da su svi aspekti nabave pokriveni. Kada je riječ o građevinskom sektoru, stanje je još fragmentiranije:

- 17 država članica razvilo je nacionalne ZJN kriterije za građevinarstvo u različitom opsegu
- 10 država članica nema nikakve ZJN kriterije za građevinarstvo
- Od 17 država s kriterijima, samo 11 značajno prati dobrovoljne EU kriterije za ZJN

Primjeri po državama članicama:

Njemačka – obvezno samo za zgrade u saveznoj nadležnosti – materijali obuhvaćeni ZJN – drvo, građevinski proizvodi, toplinska izolacija (npr. čelik, cement, kemikalije).

Francuska – obvezno za sve javne institucije – obuhvaćeno građevinski materijali s niskim ugljičnim otiskom (npr. drvo, konoplja, slama).

Italija (Minimalni kriteriji zaštite – CAM), obveznici sva javna tijela – materijali obuhvaćeni ZJN – beton, čelik i drugi građevinski materijali.

7. Mjera: Učinkovitija primjena Zelene javne nabave (ZJN) u sektoru graditeljstva

Švedska – obveznici svi javni naručitelji – širok spektar građevinskih materijala, posebno emisijski intenzivni (beton, čelik).

Nizozemska – beton, čelik, drvo, izolacijski materijali.

Slovenija – građevinska stolarija, zidne obloge, projektiranje i gradnja zgrada i cesta, protubučne cestovne ograde

Za razliku od Hrvatske, gdje je ZJN u graditeljstvu ograničena na drvene elemente i stolariju, u većini država članica EU i prema EU GPP kriterijima, ZJN obuhvaća širok spektar građevinskih materijala – posebno beton, cement, čelik, asfalt, izolacije i staklo – koji su ključni za postizanje ciljeva dekarbonizacije i kružnog gospodarstva.